

UCHWAŁA Nr 2/2022
KOMISJI EWALUACJI NAUKI
z dnia 13 stycznia 2022 r.

w sprawie podania do publicznej wiadomości
uchwały KEN Nr 45/2021 z dnia 22 grudnia 2021 r. - w sprawie zmian w wykazach
czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych

Komisja Ewaluacji Nauki, działając na podstawie art. 274 ust.1 pkt. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) oraz § 7 ust. 6 oraz ust. 11 *regulaminu działania Komisji Ewaluacji Nauki w kadencji od dnia 1 marca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.* z dnia 8 czerwca 2021 r. przyjętego uchwałą nr 31/2021 Komisji Ewaluacji Nauki z dnia 26 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia zmian w regulaminie Komisji Ewaluacji Nauki, postanawia podać do publicznej wiadomości Uchwałę Nr 45/2021 z dnia 22 grudnia 2021 r. – w sprawie zmian w wykazach czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, wraz z załącznikiem.

Uchwała zostanie opublikowana na stronie Ministerstwa Edukacji i Nauki w zakładce dedykowanej Komisji Ewaluacji Nauki.

Komisja uzasadnia swój wniosek koniecznością zachowania pełnej przejrzystości procesu powstawania wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

Przewodniczący
Komisji Ewaluacji Nauki

prof. dr hab. inż. Błażej Skoczeń

Załącznik Nr 2 do protokołu nr **21/KEN/2021**
z głosowania w trybie obiegowym
Komisji Ewaluacji Nauki
w dniu **22 grudnia 2021 r.**

UCHWAŁA Nr 45/2021
KOMISJI EWALUACJI NAUKI
z dnia 22 grudnia 2021 r.

**w sprawie zmian w wykazach czasopism naukowych i recenzowanych materiałów
z konferencji międzynarodowych**

Komisja Ewaluacji Nauki, działając na podstawie art. 274 ust.1 pkt. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), przedstawia opinię zawartą w dokumencie, który stanowi załącznik do niniejszej Uchwały.

Przewodniczący
Komisji Ewaluacji Nauki

prof. dr hab. inż. Błażej Skoczeń

OPINIA KOMISJI EWALUACJI NAUKI

z dnia 22 grudnia 2021 r.

w sprawie zmian w wykazach czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych

Niniejsza opinia dotyczy wykazów czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, ogłoszonych przez Ministra Edukacji i Nauki w dniach 9 i 18 lutego 2021 r. oraz w dniu 1 grudnia 2021 r. (zwanym dalej „Wykazami”). W ocenie Komisji Ewaluacji Nauki (zwanej dalej „KEN”) wprowadzenie do Wykazów czasopism spoza międzynarodowych baz danych oraz czasopism spoza programu “Wsparcia dla czasopism naukowych”, arbitralne przyznanie im punktów, a także zmiany punktacji wielu innych czasopism podważają wiarygodność ewaluacji jako miernika poziomu naukowego. Stoją one także w sprzeczności z dążeniem do podnoszenia jakości działalności naukowej w Polsce i podnoszenia pozycji nauki uprawianej w Polsce na arenie międzynarodowej. Zmiany te zostały dokonane bez zasięgnięcia opinii KEN (Wykazy z 9 i 18 lutego 2021 r.) lub wbrew opinii KEN (Wykaz z dnia 1 grudnia 2021 r.), wyrażonej w oświadczeniu z dnia 12 lutego 2021 r. oraz w uchwale KEN nr 41/2021 z dnia 17 listopada 2021 r. Co więcej, zdaniem KEN, zmiany te nie znajdują oparcia w obowiązujących przepisach prawa.

KEN apeluje do Ministra o niewprowadzanie do wykazu czasopism spoza międzynarodowych baz danych lub spoza programu “Wsparcia dla czasopism naukowych” oraz o niewprowadzanie arbitralnych zmian punktacji, a także o korektę wcześniejszych zmian na zgodne z obowiązującymi procedurami, na podstawie projektów wykazów przygotowywanych przez KEN.

Uzasadnienie:

1. Zgodnie z art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b w zw. z art. 265 ust. 9 pkt 2 lit. a i b ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn.zm.) w wykazie mogą znaleźć się jedynie czasopisma „ujęte w międzynarodowych bazach danych czasopism naukowych o największym zasięgu” lub objęte programem „Wsparcia dla czasopism naukowych”. Projekt wykazu ogłoszonego 31 lipca 2019 r., stanowiącego punkt wyjścia do kolejnych aktualizacji, został przygotowany przez KEN na podstawie propozycji zespołów doradczych powołanych dla każdej dyscypliny. Zespoły te, działające w 2019 r., opracowały transparentne zasady punktowania czasopism umieszczonych w odpowiednich bazach danych, wykorzystując wskaźniki, odzwierciedlające ich siłę oddziaływania, powszechnie stosowane przez środowisko naukowe i przewidziane przepisami § 6, 8, 10 i 13 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2152), zwanego dalej „rozporządzeniem”. Jedyne zmiany, jakie zostały wprowadzone do przywołanych przepisów, dotyczyły dopuszczalności rozszerzenia wykazu o polskie czasopisma ujęte w bazie ERIH+, a nieujęte w bazach wymienionych w rozporządzeniu w jego pierwotnym brzmieniu, z tym jednak zastrzeżeniem, że umieszczenie takich czasopism w wykazie powinno być

uzasadnione ich pozycją (§ 6 ust. 2, zmieniony rozporządzeniem zmieniającym z dnia 12 lutego 2019 r., poz. 335), oraz sprecyzowania daty, według której miało być ustalone ujęcie czasopisma w bazie danych wymienionej w rozporządzeniu (§ 8 ust. 5, zmieniony rozporządzeniem zmieniającym z dnia 28 listopada 2019 r., poz. 2341).

2. Zmiany w wykazie czasopism, ogłoszone w postaci Wykazów w dniach 9 i 18 lutego 2021 r. oraz w dniu 1 grudnia 2021 r., były dokonane w trybie aktualizacji. Zgodnie z § 14a ust. 1 rozporządzenia aktualizacja wykazu powinna polegać na jego uzupełnieniu o czasopisma naukowe lub recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych, które zostały ujęte w odpowiednich bazach danych, wskazanych w § 6 ust. 1 pkt 1 i 2 i ust. 2 rozporządzenia, po dniu sporządzenia ostatniego wykazu. W kolejnych Wykazach ogłoszonych w 2021 r. umieszczono łącznie 523 czasopisma nieujęte w żadnej z baz wymienionych w § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia, a zatem niespełniające wymogów określonych w tych przepisach. Niektóre z tych czasopism, w opinii KEN, nie mają charakteru czasopism naukowych.
3. Dokonując kolejnych aktualizacji, Minister podniósł wbrew opinii KEN lub bez zasięgnięcia opinii punktację 1194 czasopism, które zostały zamieszczone w wykazach ogłoszonych przed 2021 r. Ustalenia nowej punktacji zostały dokonane w sposób nieprzejrzysty, bez zachowania ciągłości zasad stosowanych przy tworzeniu wykazu czasopism w latach 2019-2020. Wprowadzone zmiany zacierają różnicę punktową pomiędzy czasopismami o wysokim a znikomym prestiżu i sile oddziaływania. Punktacja nadana w Wykazach niektórym czasopismom - zarówno nowo dodanym, jak i już obecnym w wykazie czasopism z 2020 r. - nie odzwierciedla ich rzeczywistej renomy w świecie naukowym. Zmiany te idą w kierunku zwiększania znaczenia wybranych czasopism, głównie o bardzo niskiej sile oddziaływania, zaburzając hierarchię punktową całej listy, opracowaną przez zespoły doradcze i KEN.
4. W trosce o prawidłową ocenę jakości kanałów publikacyjnych, w swojej uchwale z dnia 17 listopada 2021 r. KEN zwróciła uwagę na potrzebę usunięcia z wykazu czasopism uznanych za stosujące drapieżne praktyki lub usuniętych z międzynarodowych baz danych. Zamiast usunięcia takich czasopism z wykazu czasopism, niektórym z nich podniesiono punktację.
5. W opinii KEN, wykaz czasopism i ich punktację należy aktualizować regularnie i synchronicznie z aktualizacją międzynarodowych baz danych, na których opiera się punktacja. Powinien być to jednak proces sprzyjający podnoszeniu jakości działalności naukowej w Polsce i poprawie pozycji polskich naukowców i polskich instytucji naukowych na arenie międzynarodowej. Powinien także być przeprowadzany zgodnie z obowiązującymi przepisami i z dbałością o wiarygodność i transparentność procesu ewaluacji jednostek naukowych.
6. Wykaz czasopism i ich punktacja ma zasadnicze znaczenie dla regularnie dokonywanej oceny jednostek naukowych w Polsce, od której wyniku zależy wysokość finansowania i uprawnienia tych jednostek (m.in. do nadawania stopni naukowych). Dla wielu naukowców i kierownictw jednostek wykaz czasopism i punktacja poszczególnych czasopism stanowi także wyznacznik relatywnej wartości opublikowanych wyników badań. W opinii KEN, aktualizacje wykazu przeprowadzone przez Ministra zaburzają projakościowe zmiany w nauce i szkolnictwie wyższym w Polsce. Nieproporcjonalne zwiększenie znaczenia lokalnych lub krajowych czasopism, zwłaszcza takich, które nie są uwzględnione w międzynarodowych bazach danych, lub takich, które zostały niżej ocenione przez ekspertów, powoduje, że bodźce, jakim podlegają polskie instytucje naukowe i zatrudnieni w nich naukowcy, nie są spójne z dążeniem do osiągnięcia wysokiej

jakości działalności naukowej, w tym maksymalnej innowacyjności, jakości i siły oddziaływania prowadzonych badań.